

Súd: Okresný súd Vranov nad Topľou
Spisová značka: 6P/224/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8819206917
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 12. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Mihóková
ECLI: ECLI:SK:OSVT:2019:8819206917.3

Uznesenie

Okresný súd Vranov nad Topľou v právnej veci starostlivosti súdu o maloletých, mal. X. K., I.. XX.XX.XXXX, bytom pri matke, zastúpená kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Vranov nad Topľou, odbor sociálnych vecí a rodiny, oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, Námestie slobody 5, Vranov nad Topľou, za účasti rodičov: S. K., I.. XX.XX.XXXX, G. Z. O. I. G. X, G. Č. I. I. W. F. V. K. I.. XX.XX.XXXX, G. Z. W. XX, o nariadenie neodkladného opatrenia, takto

rozhodol:

N a r i a d ť u j e toto neodkladné opatrenie:

Súd u k l a d á matke S. K.N., I.. XX.XX.XXXX, odovzdať maloletú X. K., I.. XX.XX.XXXX do osobnej starostlivosti otca V. K., I.. XX.XX.XXXX.

o d ô v o d n e n i e :

1. Tunajší súd uznesením č.k. 6P/224/2019 - 20 zo dňa 19.12.2019 začal bez návrhu konanie o nariadenie neodkladného opatrenia na základe doručených správ zo sociálneho šetrenia z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Vranov nad Topľou.

2. Rozsudkom Okresného súdu Vranov n.T. sp. zn. 6P/4/2019 zo dňa 09.05.2019 bolo manželstvo rodičov mal. X. K. rozvedené. Mal. X. bola na čas po rozvoze zverená do osobnej starostlivosti matky. Otec bol zaviazaný platením výživného na mal. X. vo výške 90,- EUR mesačne, vždy do 25. dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám matky, začínajúc právoplatnosťou rozsudku. Styk otca s mal. X. bol upravený tak, že otec je oprávnený stretávať sa s mal. dcérou každú párnú nedeľu v roku v čase od 14.00 hod. do 18.00 hod. s tým, že ak sa stretnutie neuskutoční, kvôli pracovným povinnostiam otca, je otec oprávnený stretávať sa s dieťaťom hneď nasledujúcu nedeľu. Matke bola uložená povinnosť mal. dieťa na stretnutie s otcom pripraviť a odovzdať pred domom, kde býva a otcovi bolo uložené mal. dieťa matke vrátiť na rovnakom mieste, v stanovený čas. Súd zároveň určil nad výchovou mal. X., I.. XX.XX.XXXX dohľad. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že výchovné opatrenie vo forme uloženého dohľadu má plniť ochrannú funkciu a zabezpečiť, že sa dieťa bude vyvíjať v priaznivom prostredí, že budú náležitým spôsobom uspokojované jeho základné potreby. Uvedené opatrenie si vyžadoval v tomto prípade záujem dieťaťa. Účinnosť výchovného opatrenia súd hodnotí a podkladom pre hodnotenie sú správy predkladané osobami a subjektmi, ktoré spolupracujú so súdom pri sledovaní výkonu výchovného opatrenia. Ak súd zistí, že výchovné opatrenie splnilo sledovaný účel a starostlivosť o mal. X. je riadne zabezpečená, matka uvedenú starostlivosť zvláda, umožňuje mal. kontakt s otcom, so súrodencami, umožňuje jej rozvíjať mimoškolské aktivity, kontaktovať sa s rovesníkmi a umožní jej viesť plnohodnotný život, primeraný jej veku a potrebám, svoje rozhodnutie zruší. Ak zistí, že sledovaný účel nebol dosiahnutý, bude sa situácia riešiť za súčinnosti otca a príslušných úradov v záujme mal. X..

3. Z podanej správy Úradu práce sociálnych vecí a rodiny Vranov nad Topľou v konaní 6P/4/2019 vyplýva, že matka s orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately (ďalej len „SPODaSK“) dlhodobo nespupracuje, nedostavuje sa na písomné predvolania na úrad. V domácnosti je

nezastihnuteľná, orgán SPODaSK nedisponuje toho času aktuálnymi informáciami o fyzickom a psychickom stave dieťaťa. Výchovné opatrenie vo forme dohľadu neplní svoj účel, preto odporúčajú súdu zrušiť uložené výchovné opatrenie a prijať iné vhodné opatrenie v najlepšom záujme maloletého dieťaťa. Z ďalšej predloženej správy bolo zistené, že mal. X. K. začala navštevovať B. Q., W. XXX, M., Č. L.. Na základe informácií, ktoré v minulosti dieťa uviedlo má orgán SPODaSK podozrenie na sociálnu izoláciu dieťaťa zo strany matky. Matka dieťaťa neumožňuje stretávať sa s otcom, staršími dospelými súrodencami a nikým z rodiny. Dieťa nesmelo chodiť s kamarátkami von, na návštevy a podobne.

4. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Vranov nad Topľou doručil na tunajší súd správu, ktorú obdržali od príslušných českých orgánov o preverení aktuálneho stavu mal. X. K., I.. XX.XX.XXXX. Z predloženej správy Mestského úradu M., Sociálne oddelenie vyplýva, že mal. X. K.N. navštevuje B. Q. v M. od septembra 2019. Mal. X. býva spolu s matkou v K.. Ide o byt od pracovnej agentúry, cez ktorú matka pracuje. Podľa popisu sa jedná skôr o komerčnú ubytovňu. Mal. X. si adresu nepamätá. Má spoločnú izbu s matkou. V druhej izbe žijú iní zamestnanci a majú spoločnú kuchyňu, kúpeľňu a WC. Na otázku, či sa jej bývanie páči neodpovedala. Mal. X. uviedla, že jej chýbajú kamaráti a spolužiaci z predchádzajúcej školy. Nemá internet ani telefón, a tak so spolužiakmi zo Slovenska nie je v žiadnom kontakte. Matka pracuje v L. - N. vo fabrike na cukrovinky. Pracuje na zmeny, niekedy aj cez víkendy. Maloletá s matkou veľa času netrávi. X. sa učí sama, všetko si pripravuje sama. S matkou občas pozerajú televízor. Na výlety nechodia, nikoho tu nepoznajú. Mal. X. ďalej uviedla, že so súrodencami nie je v kontakte, nevie kde sú. Nie je v kontakte ani so svojím otcom. Otca videla asi pred rokom a pol. Rodina jej chýba, na nikoho nemá kontakt. S matkou sa o týchto veciach nerozpráva, pretože matka si to nepraje. Zároveň uviedla, že s matkou má dobrý vzťah. Často sa sťahovali, ale nevie prečo. Myslí si, že je to kvôli matkinmu zamestnaniu.

5. Triedna učiteľka mal. X. v neprítomnosti maloletej uviedla, že už pri prvom kontakte s matkou maloletej sa jej niečo nepozdávalo. Matka apelovala na triednu učiteľku, aby nikomu nič o nich nepovedala, neudala adresu, kde bývajú. Pôsobila paranoidným dojmom. Zdôrazňovala, že pokiaľ by sa ozval otec maloletej, aby mu nepovedala, že tu mal. X. chodí do školy a že už vôbec ju nikto nesmie navštíviť v budove školy. Pýtala sa ako je škola zabezpečená a či sú vchodové dvere počas vyučovania zamknuté. Celkovo sa jej zdalo správanie matky zvláštne.

6. Tunajšiemu súdu bola doručená dňa 10.12.2019 Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Vranov nad Topľou správa týkajúca sa informácií z B. Q., ktoré mal. X. navštvovala. Podľa doručenej správy matka mal. X. dňa 26.11.2019 odovzdala za prítomnosti dcéry požičané učebnice, čip a odovzdala kľúč od skrinky a šatne a oznámila im, že dcéra končí štúdium na B. Q., pretože sa nechce učiť český jazyk. V tejto veci už skôr matke povedali, že nebude na pol roka klasifikovaná, takže nie je dôvod odísť. Stále opakovala, že dcéra sa nechce učiť český jazyk. Maloletá mala šrám na pravej strane tváre, vôbec nekomunikovala, neodpovedala ani na otázky, len kývala hlavou áno, nie. Keď sa jej spýtali na pôvod tohto šrámu, tak povedala, že dcéra sa včera poškrabala, pretože sa nechcela učiť básničku z českého jazyka a ona jej teda vyhovie a pôjde s ňou na Slovensko. Situácia sa im zdá veľmi zvláštna, pretože mal. X. bola prijatá kolektívom celkom dobre a v neprítomnosti matky na otázku, či chce odísť odpovedala, že nie. Na otázku, či na ňu matka tlačí, kývla, že áno. Evidentne sa matky bála, v jej neprítomnosti vždy kývnutím potvrdila verziu matky, pripadala im apatická, bez záujmu, so slzami v očiach. Matka im sľúbila, že im dá do konca týždňa vedieť, kde sú. Nepredpokladajú však, že k tomu dôjde.

7. Zo správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Vranov nad Topľou zo dňa 13.12.2019 je zrejmé, že otec, V. K., ktorý s orgánom SPODaSK spolupracuje oznámil, že mal. X. od konca júna 2019 nevidel, s matkou sa spojiť nevie, nakoľko mu nedvíha telefón a na poslednej známej adrese sa podľa neho nenachádza. Orgánom činným v trestnom konaní preto nahlásil nezvestnosť matky a mal. X..

8. Podľa správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Vranov nad Topľou zo dňa 17.12.2019 orgán SPODaSK dňa 13.12. 2019 preveril či sa mal. X. s matkou zdržiava na poslednej známej adrese v ich služobnom obvode. Na adrese M. V. však nikoho nenašli, susedia uviedli, že ich niekoľko mesiacov nevideli. Zároveň telefonicky kontaktovali prenajímateľku, ktorá matke s mal. X. byt prenajímala a tá uviedla, že matka sa v byte nenachádza a 2 mesiace nemá zaplatené nájomné. O celej situácii informovali aj otca, V. K.. Ten im pri rozhovore uviedol, že od riaditeľa H. E. Š., ktorú X. navštvovala má informáciu, že matka je v N. O. Č.S. L..

9. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Vranov nad Topľou zároveň súdu doručil čestné prehlásenie otca maloletej, z ktorého vyplýva, že otec je ochotný dočasne prevziať mal. X. K. do svojej osobnej starostlivosti. Jeho zdravotný stav je dobrý, je spôsobilý na právne úkony a má vyhovujúce bytové, sociálne a rodinné podmienky pre poskytovanie primeranej osobnej starostlivosti o mal. dieťa.

10. Podľa správy Okresného riaditeľstva PZ vo Vranove nad Topľou bolo po mal. X. K. dňa 18.12.2019 vyhlásené pátranie na území Slovenskej republiky a sú vykonávané opatrenia k zadržaniu.

11. Podľa § 324 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie.

12. V zmysle § 325 ods. 1 CSP neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

13. Ako vyplýva z § 329 ods. 1 CSP súd môže rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj bez vylúču a vyjadrenia účastníkov konania a bez nariadenia pojednávania.

14. V zmysle § 360 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“) neodkladné opatrenie možno nariadiť aj bez návrhu v konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu.

15. Podľa § 367 ods. 1 CMP neodkladným opatrením môže súd nariadiť, aby ten, kto má maloletého pri sebe, maloletého odovzdal do starostlivosti toho, koho označí súd, alebo do striedavej osobnej starostlivosti.

16. V zmysle § 367 ods. 2 CMP o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia rozhodne súd najneskôr do siedmich dní od doručenia návrhu. V tejto lehote súd uznesenie vyhotoví.

17. Podľa § 367 ods. 3 CMP uznesenie o nariadení neodkladného opatrenia je vykonateľné vyhlásením; ak sa nevyhlasuje, je vykonateľné, len čo bolo vyhotovené.

18. V zmysle čl. 5 Zákona o rodine, záujem mal. dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu mal. dieťa sa zohľadňuje najmä:

- a) úroveň starostlivosti o dieťa,
- b) bezpečie dieťaťa,
- c) ako aj bezpečie a stabilita prostredia v ktorom sa dieťa zdržiava,
- d) ochrana dôstojnosti,
- e) ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa.

19. V konaniach starostlivosti súdu o maloleté deti sú súdy povinné poskytnúť maloletým deťom zvýšenú ochranu, ktorá vyplýva z príslušných ustanovení Zákona o rodine aj z príslušných článkov Dohovoru o právach dieťaťa (ďalej len „Dohovor“). V týchto konaniach sa nevyhnutnosť nariadenia neodkladného opatrenia posudzuje vždy z hľadiska záujmu maloletého dieťaťa, ktorý je prioritný. Pre posúdenie najlepšieho záujmu dieťaťa je potrebné vychádzať z práv dieťaťa zakotvených predovšetkým v Dohovore o právach dieťaťa. Článok 3 odsek 1 Dohovoru o právach dieťaťa zaručuje dieťaťu právo na posúdenie jeho najlepších záujmov a ich prvoradé zohľadnenie pri akýchkoľvek krokoch alebo rozhodnutiach, ktoré sa ho týkajú, tak vo verejnej, ako aj v súkromnej sfére.

20. Súd môže o nariadení neodkladného opatrenia rozhodnúť len na základe osvedčenia tvrdených skutočností bez toho, aby musel byť tvrdený nárok nepochybne preukázaný. Súd sa obmedzí len na osvedčenie najzákladnejších skutočností, z ktorých možno vyvodit' nutnosť bezodkladnej úpravy pomerov, pričom tieto musia byť takého charakteru, že ak by k bezodkladnej úprave pomerov nedošlo, mohlo by dôjsť k nezvratiteľnému následku alebo stavu, ktorý by bol zvrátiteľný len s neprímeraným úsilím a nákladmi, resp. len s veľkými ťažkosťami.

21. Vychádzajúc z vyššie uvedených skutočností a zároveň zákonných ustanovení dospel súd k záveru, že v danom prípade je dôvod na nariadenie neodkladného opatrenia. Neodkladné opatrenie slúži k bezodkladnej úprave pomerov a je namieste ho použiť tam, kde sa vyžaduje okamžitý zásah súdu.

22. Súd mal osvedčené, že v danom prípade je potrebné dočasne upraviť pomery účastníkov konania. Rozsudkom tunajšieho súdu bola mal. X. zverená na čas po rozvode do osobnej starostlivosti matky s tým, že nad výchovou maloletej bol určený dohľad. Tento však nesplnil svoj účel, nakoľko matka sa spolu s maloletou odsťahovala do Č. L. a s orgánom SPODaSK nespolupracovala. Matka spolu s maloletou odišla s územia Slovenskej republiky bez súhlasu otca maloletej. Z predloženej správy zo sociálneho šetrenia príslušného českého orgánu je zrejmé, že matka sa svoj pobyt snažila utajiť. Škole, ktorú maloletá navštevovala zakázala podávať komukoľvek informácie o ich bydlisku, ako aj tom, že maloletá navštevuje túto školu. Rovnako zakázala všetky návštevy maloletej v priestoroch školy. Ako náhle príslušné orgány vypátrali jej pobyt, mal. X. odhlásila zo školy, ktorú v Č. L. navštevovala s odôvodnením, že mal. X. sa odmieta učiť český jazyk, a preto sa plánuje vrátiť na Slovensko. Podľa vyššie uvedených správ maloletá nie je v kontakte so svojim otcom ani so svojimi súrodencami. Na nikoho z blízkych príbuzných nemá kontakt. Matka svojím konaním izoluje maloletú od najbližších príbuzných, s ktorými sa jej neumožňuje stretávať, ani ich žiadnym iným spôsobom kontaktovať. Za týmto účelom často mení bydlisko, ktoré sa snaží vždy utajiť, pričom takýmto častým sťahovaním nedokáže mal. dieťaťu zabezpečiť priaznivé a stabilné rodinné prostredie. Mal. dieťa má právo, aby bol zachovaný jeho kontakt s otcom, ako aj s inými príbuznými. Sama maloletá uviedla, že rodina jej chýba. Je zjavné, že matka maloletú sociálne izoluje a bráni jej udržiavať akékoľvek kontakty, či už s blízkymi príbuznými, ako aj so svojimi rovesníkmi, čím ohrozuje priaznivý psychický, fyzický a sociálny vývin mal. dieťaťa. Podľa posledných šetrení sa matka s maloletou zdržiavala na ubytovni, kde mali spoločne s matkou jednu izbu s tým, že k dispozícii mali na ubytovni spoločnú kuchyňu, WC a kúpeľňu. Maloletá v tomto prostredí trávila veľa času sama. Súd má za to, že ubytovňa so spoločnými sociálnymi zariadeniami nie je vhodným prostredím na výchovu mal. dieťaťa vo veku XX rokov. Súd je toho názoru, že matka neumožňuje maloletej viesť plnohodnotný život primeraný jej veku a potrebám a maloletú týmto sociálnym izolovaním ohrozuje najmä na zdravom psychickom a sociálnom vývoji. Znepokojujúcimi sú aj informácie, ktoré boli sprostredkované z B. Q., ktoré maloletá navštevovala. Podľa týchto informácií sa matka spolu s mal. X. dostavili do školy, aby oznámili, že maloletá už ďalej nebude pokračovať v štúdiu na ich škole. Maloletá mala šrám na tvári, bola apatická, nekomunikovala, neodpovedala na otázky, len kývala hlavou. V neprítomnosti matky kývala, že odísť nechce. Z matky mala strach.

23. Ide o provizórnu úpravu pomerov účastníkov konania. Rozhodnutie je len dočasné, obmedzuje sa na dosiahnutie predbežných účinkov, neprejudikuje výsledok konania pred súdom. Vydanie neodkladného opatrenia predpokladá, aby sa aspoň osvedčila danosť práva a aby neboli vážnejšie pochybnosti o potrebe dočasnej úpravy. Jedným zo základných predpokladov je aj odôvodnenie nebezpečenstva bezprostredne hroziacej ujmy. Odovzdanie mal. dieťaťa do starostlivosti druhého z rodičov je faktickým opatrením, ktoré neanticipuje otázku budúcej výchovy, trvá dovtedy, kým súd nerozhodne o výchove mal. dieťaťa. (Judikatúra vo veciach úpravy práv a povinností k mal. deťom)

24. Na základe vyššie uvedeného mal súd za osvedčenú naliehavosť bezodkladnej úpravy pomerov a bezprostrednú ujmu hroziacu maloletemu dieťaťu, odôvodňujúcu okamžitý zásah súdu, prostredníctvom nariadenia neodkladného opatrenia. Zo získaných informácií je dôvodné podozrenie, že matka spôsobuje dieťaťu sociálnu izoláciu, vytrháva ho z vyučovacieho procesu, nemá toho času vytvorené ani vhodné bytové podmienky, pre zabezpečenie starostlivosti o mal. dieťa. Neumožňuje maloletej stretávať sa s otcom, súrodencami, rovesníkmi. Dieťa často trávi čas samo (počas nočných zmien matky), na ubytovni s cudzími ľuďmi, bez telefónu. Správanie matky vykazuje paranoidné prejavy. Nespolupracuje s úradmi, vyhýba sa kontaktu so sociálnymi pracovníkmi. Svojím konaním spôsobuje maloletej psychické trápenie.

25. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, súd preto uložil matke, aby mal. X. odovzdala do osobnej starostlivosti otca, ktorý je ochotný a schopný dočasne prevziať maloletú do svojej starostlivosti. Otec má vytvorené vyhovujúce bytové, sociálne a rodinné podmienky pre poskytovanie primeranej osobnej starostlivosti o mal. dieťa. Dočasné zverenie mal. X. do osobnej starostlivosti je zároveň v najlepšom záujme maloletej.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Vranov nad Topľou, písomne, v príslušnom počte vyhotovení.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).